

Mette Tronvoll, «Zambia» # 6 og 19.
TROND BORGEN

Et humanistisk fotografiprojekt

UTSTILLING: Det er ikke til å komme utenom; når en vestlig kunstner retter sitt kamera mot mennesker i Afrika, melder tanken seg straks: lar det seg gjøre å riste av seg støvet fra misjonærenes og etnografenes tradisjonstunge fotografiske blikk på den «eksotiske» innfødte?

Trond Borgen

Hå gamle prestegard: Mette Tronvoll, Portretter, fotografi. T.o.m. 26. mai.

Når Mette Tronvoll nå stiller ut sine afrikanske fotografier på Hå, representerer hun fortsatt Den fremmede, som med et blikk utenfra betrakter andre mennesker i ukjente og fjerne sammenhenger. Men hun eksotiserer aldri sine modeller i disse bildene. De er ikke lenger oppstilt frontalt foran kamera – rett opp og ned – slik hennes tidlige portretter var iscenesatt. Nå viser hun mennesker i sine rette miljøer, slik at fotografiene får et mer intimt og fortrolig preg. I den grad modellene framstår som representative for «afrikanere», forblir de, til

en viss grad, stereotypier; men det kan først og fremst ligge i vårt eget blikk som betraktere, farget som det nok fortsatt er av et misjonær- og imperialist-blikk allerede godt kjent for oss.

Autentisk?

Noe av det jeg liker best med Tronvolls kunst, er hennes drøfting av hva som i våre dager kan presenteres som fotografisk autentisk. Hvor mye ligger i bildet selv, og hvor mye i vårt eget blikk som ser disse bildene? I denne drøftingen stoler hun på modellenes egen kraft og menneskelige styrke; utstillingen er full av enkeltindivider som trer ut av gruppen og fyller bildet med sin egen, individuelle kraft. Det skyldes ikke minst en dobbel fortrolighet, både modellenes fortrolighet til egne omgivelser, som oftest en arbeidsplass, og fortroligheten mellom modell og fotograf.

Autentisiteten sikres gjennom det tydelige dokumentarpreget i Tronvolls fotografier. Kameraet anvender hun til å registrere, snarere enn å regissere og iscenesette. Det gir modellene større spillerom, og fotografiene blir portretter av mennesker som både er farget av, og selv farger, sine omgivelser. Denne forsiktige utvidelsen av portrettets spillerom – slett ikke unik for Tronvoll, naturligvis – bidrar til en rikere opplevelse av det enkelte fotografiet og av helheten.

Blikket

I mange av motivene er de por-

tretertets blikk fastholdt direkte; de ser rett inn i kameraet. Dvs. mot meg, som står foran bildene. Slik blir dette ikke bare en utstilling hvor jeg ser inn i fotografiet, men hvor den portretterte ser tilbake, ut mot meg. I noen av bildene blir dette tydelig, at det som i tradisjonell forstand har vært det «eksotiske» objektet, selv blir til et subjekt som konfronterer meg med mitt vestlige blikk, spørrende.

En slik autentisitet forsterkes også av Tronvolls analoge fotografi – den gammeldagse, omstendelige, tidkrevende måten å

fotografere på, helt uten nymotens muligheter for manipulerings. Utgangspunktet for serien «Afrikanske bilder» var et dokumentasjonsoppdrag for Norfunds arbeid i Afrika, et statlig selskap knyttet til norsk utviklingsarbeid. Når Tronvoll sprenger rammene for tradisjonelt dokumentasjonsfoto, er det ikke minst fordi hun slik drøfter spørsmålet om det autentiske, men også fordi denne serien fra Tanzania, Kenya og Rwanda, og den andre serien, kalt «Zambia», viderefører og utvider Tronvolls arbeid gjennom mange år: å skildre mennesker gjen-

nom ..fotografiet som et stort humanistisk prosjekt. Menneskelig verdighet gjennomtrenger hele denne utstillingen.

Noe av det jeg liker best med Tronvolls kunst, er hennes drøfting av hva som i våre dager kan presenteres som fotografisk autentisk.

Mette Tronvoll, «Zambia» # 16 og 14.